



КАК ИЗКУСТВОТО Е ПОВЛИЯЛО И Е БИЛО ПОВЛИЯНО ОТ ПОЛИТИЧЕСКИТЕ СЪБИТИЯ?

Основна цел

Целта на този практически материал е да изследва връзката между изкуството и политическите идеологии и събития. За да бъдем по-конкретни, този материал има за цел да обясни как политическото мислене е повлияло на изкуствата, както по отношение на стил и предмет, така и по отношение на моменти на сериозен обрат в историята. Нещо повече, ще се опитаме да разберем как изкуствата са повлияли на историята и политиката – определяйки изкуството като средство за пряко политическо действие, както и като средство за генериране на социална промяна, понякога по по-трудно уловим начин.

В този практичен материал вие ще:

- ✓ научите разликата между изкуство и пропаганда;
- ✓ получите по-задълбочено разбиране за изкуството и връзката му с политическата история;
- ✓ изследвате неочаквани идеи, свързани с удоволствие, красота, цел и процес, в контекста на това, което се нарича политически ангажирана художествена практика.

Теми за анализ

- Дали концепциите, свързани с красотата и удоволствието са в противоречие с изкуството, създадено с политическа цел?
- Каква е връзката между артистичната свобода към политическата ангажираност?
- Трябва ли един артист да заеме ангажирана политическа позиция?
- Как класата, расата и полът могат да бъдат свързани с политическото изкуство?
- Еднакво изключителни ли са изкуството и пропагандата?

Ще имате нужда от:

- ✓ Добра интернет връзка, за да получите достъп до Europeana и Google Art, ако искате да имате задълбочени познания относно предложените произведения на изкуството.
- ✓ Достъп, вероятно от вашата библиотека или от онлайн библиотека/база данни, до тези важни текстове:
 - Jean-Paul Sartre, *What is Literature?* (1949) Cambridge, MA: Harvard University Press, 3rd ed., 1988, [especially chapters 1-3].
 - Leo Tolstoy, *What is Art* (1898) (Penguin Classics). London and New York: Penguin, 2004.

Предизвикателства и проблеми

По време на период на социална промяна, която обикновено е свързана с тежка политическа и финансова криза, изкуството и неговите представители- художниците, изразяват своя политически контекст. Въпреки това, това не означава, че цялото изкуство е винаги и във всеки случай политически мотивирано и разбира се, не всички художници се ангажират да създадат произведение на изкуството, демонстриращо

дадена политическа ситуация, която одобряват или отричат. Освен това, не всяко политическо изкуство е винаги създадено с цел да обяви съпротива, да протестира, да поиска промяна. Някои политически изкуства са свързани с поддържането на статуквото. Изкуството и архитектурата често демонстрират контрол и власт, дори ако иконографията не е ясно полемична или обратното. Някои силни изкуства са монументални и предават своята сила чрез мащаб и постоянство, препоръчвайки ангажимент за отразяване на силата и всемогъществото на владетеля или държавата. Някои от силните изкуства са временни, запалващи емоциите и имат за цел да предизвикат някаква промяна или призив към протест.

Предизвикателствата и дилемите, пред които са изправени както художествената общност, така и обществото, в разбирането на ролята на художника в света, могат да се видят в различни контексти, като например във важни културни институции или в музеи, които са обекти на сила, както и в методите за излагане на незападно изкуство в западен контекст, които могат да се използват за разглеждане на въпросите относно колониализма и присвояването и т.н. Има поредица от примери и въпроси, върху които човек може да помисли и да си зададе въпрос, когато се опитва да разбере и дефинира връзката между изкуството и политическите събития, например:

- Подпомагаме ли разглеждането на западното изкуство като политическо? (отбелязвайки пристрастията на етническата принадлежност)
- Какво ще кажете за изкуството, създадено от мъже? (отбелязвайки пристрастията на пола)
- Колко сме научили за връзката на изкуството с т.нар. политическа вихрушка, или с това, което може да се нарече политико-артистична съпротива?

Адаптация

Важна част във всяко разглеждане на връзката между изкуството и политиката е тяхната историческа траектория и свързаност през различните периоди и епохи. Въпреки това е важно да се подчертае естетическият потенциал на изкуството, като ядро на неговата политическа ангажираност. Естетиката, или по-точно "естетическият режим", според Жак Рансиер, е различна от така наречените етични и поетични режими, които преди това са определяли изкуството. Етичният режим на изображенията, както е обяснен от Платон, снишава произведенията на изкуството до непоследователни и погрешни представяния, докато поетичният режим представлява красотата и имитацията като основни цели на произведенията на изкуството. Въпреки това, естетическият режим, предложен от Рансиер, разрушава бариерите, наложени от тези два режима между художествените практики и социалните и политическите сфери и инвестира и ангажира изкуствата с политиката, обществото и мисълта.

Практически примери и вдъхновяващи идеи

Ще се опитаме да приложим гореспоменатите въпроси за изкуството, политиката и ангажираността, към селекция от изображения от края на осемнадесети до началото на двадесети век, като се фокусираме върху въпроси за темата, стила, историческия контекст, обекта, материалите, целта и аудиторията. Тази част от материала е комбинация от лекция (исторически и биографичен материал, съчетан с формален анализ) и целенасочена дискусия за това как обширните проблеми, подчертани и дефинирани в част първа, могат да бъдат приложени към конкретни произведения на изкуството. Учениците могат да бъдат помолени да приложат идеите, описани по-горе, към показаните произведения на изкуството.

Приблизително за един час, тази съдържателна част може да бъде проучена чрез много обекти и проекти, включително:

Художествено намерение срещу политическо присвояване

Някои произведения на изкуството пораждават интересни идеи по въпроса за политическите намерения на художника. Например, **"Събирачите"** (1857) на Жан-Франсоа Миле и неговият **"Човекът с мотиката"** (1863) изглежда възхваляват потиснатия селски работник, като го издигат като възхваляващ предмет на изкуството и го изрисуват по начин, който разкроява тялото и земята му. Сравнението между **"Сеячът"** (1850) на Миле и **"Сеячът със залязващото слънце"** (1888) на Винсент Ван Гог, може да ни даде по-конкретна представа за силата на образите на работата. И все пак, използването на изображението за политически цели повдига въпроси за неясна политическа ангажираност. Тази тема е допълнително анализирана в сравнение с по-ясното полемично третиране на фигурите в **"Разбивачите на камъни"** (1849) на Гюстав Курбе, където на преден план е изведена бедността на главните фигури. Жалкото състояние на скъсаните дрехи и прегърбените гърбове на стареца и младото момче са индикатори за тяхното неразположение и бедно съществуване, докато те работят за да разбият големи камъни на по-малки чакълени късове. И двете фигури са обърнати спрямо зрителя- подредба, която функционира по много начини. От една страна, това въвежда зрителя в композицията, докато той е изправен в същата посока като мъжа и момчето. Въпреки детайлите на облеклото им, обаче, не можем да различим лицата им и те не са разпознаваеми – може да представят масите или дори „всеки човек“. И накрая, обърнатите назад пози също демонстрират как цялостната композиция "притиска" фигурите: платното е твърде малко за тях - човекът не може да се изправи и да остане в рамката - докато в същото време хълмът, който се издига зад тях, оставяйки само малък ъгъл на линията на хоризонта, изгражда тясно пространство в рамките на

платното. Те са затворени в композицията, тъй както са затворени в бедността си.



Събирачите- Жан-Франсоа Миле



Човекът с мотиката- Жан-Франсоа Миле



Сеячът - Жан-Франсоа Миле



Сеячът със залязващото слънце- Винсент Ван Гог



Разбивачите на камъни – Гюстав Курбе

Политическо съдържание, Красиви картини

Политическото съдържание често е представяно чрез красиви и разкрасени картини, създавайки неразбиране по отношение на чувството за красота в изкуството и връзката му с политическите събития и тяхната интерпретация. Например, тук може да се направи фокусирано и подробно проучване на творбата **Булевард де Капуцини** на Клод Моне (1873 г.), за да се обсъдят резултатите от обновяването на града, направено от Наполеон, съдържащо доброжелателното въвеждане на светлина и въздух, градини и паркове – но също и по-стратегическото премахване на камъните и тесните проходи, използвани за барикади по улиците и ограничаване на движението на правителствените войски по време на френските революции. Мрачни и безлюдни снимки, заснети на разсъмване, за да се избегне всякаква човешка дейност. Чрез тях носталгията може да се окаже пречка за политическия прочит. Въпреки че днес може да бъде трудно за нас и учащите да го видим, като се има предвид общият възглед за импресионизма като изкуство на красиви картини, историческото декодиране на тази творба от Моне показва друго. Картината е показана за първи път в студиото на фотографа Надар,

което гледа към булеварда –по този начин приканвайки към сравнение между картината и изгледа в реално време. Изложбата всъщност е първата импресионистична изложба, планирана за 1871 г., но е трябвало да бъде пренасрочена поради Френско-пруската война. В представянето на творбата извън официалните изложбени зали също се възприема като политически ход. Именно в отговор на тази изложба описателният термин "импресионизъм" е използван като форма на подигравка, намеквайки, че "малките черни облизвания с език" на боята не могат да се разглеждат като цялостна картина. През 1873 г. Boulevard des Capucines е бил блестящ, посещаван от фланъора на Бодлер и добре облечената буржоазия – тези, които искат да видят и да бъдат видени, с новата Парижка опера на заден план. И все пак, това също е било обект на революционна дейност, която всеки гледащ картината тогава, би разпознал. **"Fusillade on the Boulevard des Capucines"** се е състоял през 1848 г. и 36 души загиват в битка между разгневена тълпа и полицията. Но дали познанията му за всичко това правят Моне ангажиран художник?



Булевард де Капуцини - Клод Моне

След това този раздел преминава към разглеждане на други социално значими теми, като например в "**Гладачите**" (1884) на Едгар Дега и "**Абсент**" (Absinthe) (1873). Има ли значение, че намираме удоволствие в тези произведения? Тези творби на гладачи и пиячи оказват голямо влияние върху Пикасо, който рисува поредица от гладещи жени, в началото на века, концентрирайки се върху скритата страна на Париж. Политическите симпатии на тези картини могат да бъдат използвани за въвеждане на политическата тема в други по-експериментални творби на Пикасо, като

картината му **Младите дами от Авиньон** (1907) и неговия кубистичен колаж **Чаша и бутилка Suze** (1912). Тези произведения на изкуството се разглеждат като критика на колониалистките бруталности в Централна Африка и анархистки протест срещу Балканската война, въпреки че днес нашият исторически контекст ни вдъхновява да критикуваме присъщия расизъм и сексизъм в отношението на Пикасо. Въпросите за историческата дистанция, авторството и публиката са важни тук, тъй като се стремим да разгадаем въпросите за ангажираността на Пикасо и нашите собствени такива. Този подраздел завършва с обсъждане на сложната политическа иконография на **"Герника"** на Пикасо (1937) и продължаващото присвояване на традиционни пози като **"Пиета"** на Микеланджело (1498–9), подобно на това, което видяхме по-рано около Марат на Давид.



Гладачите –Илер Жермен Едгар Дега



Абсент – Едгар Дега



Младите дами от Авиньон – Пабло Пикасо



Чаша и бутилка Suze – Пабло Пикасо



Герника – Пабло Пикасо



Микеланджело - Пиета

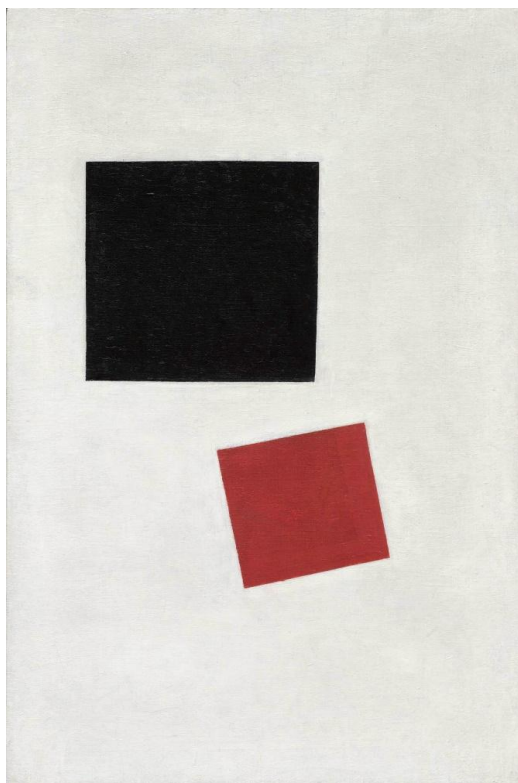
Политици и активисти

Няколко художници често се считат за активисти- хора, които имат силен интерес към социалните теми. Например, Казимир Малевич, чиито образи на селяни от периода преди Първата световна война подчертават интереса му към политиката на крепостничеството и опровергаването на официално санкционираното изкуство. Други творби, като композициите му за абсурдната пиеса **"Победа над слънцето"** (1913) и абстрактната му картина **"Червен и черен квадрат"** (1915), се считат за също толкова бунтовнически поради радикалните си формални свойства и предизвикателството им към официалното изкуство. След Руската революция, когато Малевич получава бива санкциониран чрез наказателна мярка- позиция като учител по изобразително изкуство и културен държавник от болшевишкото правителство, неговата необективност е поставена в пряка, пропагандна, партизанска, политическа употреба. Неговите проекти за "Комитета по бедността в

селските райони" от 1918 г. тук се сравняват с примери за боядисани влакове, стени и други форми на болшевишка пропаганда. За да постави Малевич в контекста на художествения активизъм, тук се разглеждат и политически плакати на неговия колега Ел Лисицки, както и архитектурният проект на Владимир Татлин "Паметник на Третия интернационал" (1919–20) – включително изображения на него, които се показват по улиците на Ленинград.



Победа над слънцето – Казимир Малевич



Червен и черен квадрат – Казимир Малевич

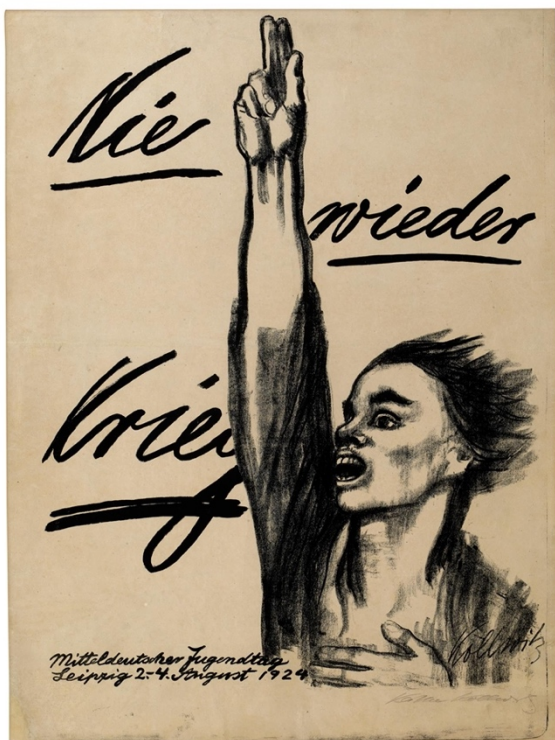
В заключение, лекцията разглежда типичния образ на политическия активист – вдигнатия юмрук – в изкуството. И все пак, като заместител на самите артисти, тази политическа фигура е по-сложна за разгадаване. Три творби на Кете Колвиц – **Огнище** (1903), **Хляб!** (1904) и **Никога повече война!** (1924) – се използват за въвеждане на темата, които след това се сравняват с картината на Йожен Дьолакроа **Свободата води народа** (1830). В заключение, проектираният от ситуационисти плакат на вдигнат юмрук от вълненията в Париж от май 1968 г. (La Lutte continue) може да бъде проучен в контекста на уличните графити. Вдигнатият юмрук е ясен призив за действие – но сигурни ли сме, че той винаги изразява едно и също нещо, независимо от контекста или целевата аудитория? Използвайки познати на учениците изображение и събитие, попитайте учениците дали могат да обединят артичността и политическите действия. Какъв вид произведения на изкуството представлява един ангажиран художник от двадесет и първи век?



Losbruch (Избухване) - Кете Колвиц



Хляб! - Кете Колвиц



Никога повече война! - Кете Колвиц



Свободата води народа – Йожен Дьолакром

Дейност за финал

Тази страница съдържа допълнителна филмова прожекция на Ai Wei Wei: **Never Sorry** от режисьора Алисън Клайман за актуалния китайски дисидент. Филмът обяснява многостранната връзка между политическата образност и политическата практика и съответно между художника и държавата.

След филма някои от обучаемите, на които е възложено да проведат дискусия, може да реагират като помощници и да улеснят дебата. Те могат също да напишат и текст, от 300 до 500 думи, въз основа на следните указания:

- Ai Wei Wei е артист, който елиминира границите на съвременното изкуство – дори действията му в социалните медии могат да се разглеждат като вид политически активизъм, слят с пърформанс арт. Но дали това наистина е визуално изкуство, или е политически спектакъл? Всъщност, дали нашият наситен с медии свят отразява края на изкуството, каквото го познаваме? Или изисква преобразено усещане за нуждата ни от изкуство – може би в различно опосредствани платформи?

Допълнителни ресурси

За допълнителна допълнителна или последваща информация, следващите описани литературни източници, са комбинация от текстове, специално насочени към изкуството и политиката. Списъкът в никакъв случай не е предназначен да бъде изчерпателен, но ще насочи потребителя както към нови, така и към вече признати текстове, които могат да се окажат полезни.

- Antliff, Allan. *Anarchy and Art: From the Paris Commune to the fall of the Berlin Wall*. Vancouver: Arsenal, 2007.
- Baxandall, Lee and Stefan Morawski, eds. *Marx & Engels on Literature and Art: A Selection of Writings*. St. Louis: Telos Press, 1973.
- Beaumont, Matthew, ed. *As Radical as Reality Itself: Essays on Marxism and Art for the 21st Century*. Oxford and New York: Peter Lang, 2007.
- Boime, Albert. *Art in an Age of Bonapartism, 1800–1815*. Chicago: University of Chicago Press, 1990.
- Boime, Albert. *Art in an Age of Civil Struggle, 1848–1871*. Chicago: University of Chicago Press, 2007.
- Boime, Albert. *Art in an Age of Counterrevolution, 1815–1848*. Chicago: University of Chicago Press, 2003.
- Boime, Albert. *Art in an Age of Revolution, 1750–1800*. Chicago: University of Chicago Press, 1987.
- Bradley, Will and Charles Esche, eds. *Art and Social Change: A Critical Reader*. London: Tate, 2007.
- Chave, Anna. "New Encounters with les Demoiselles d'Avignon: Gender, Race, and the Origins of Cubism." *Art Bulletin*. v. 76, no. 4 (1994), 597–612.
- Clark, T. J. *The Absolute Bourgeois: Artists and Politics in France, 1848–1851*. Princeton: Princeton University Press, 1982.
- Clark, T. J. "The Conditions of Artistic Creation" (1974) in Eric Ferme. *Art History and Its Methods*. London: Phaidon. 1995. 245–253.
- Crow, Thomas. *Painters and Public Life in Eighteenth-Century Paris*. Yale: Yale University Press, 1985.
- Egbert, Donald Drew. *Social Radicalism and the Arts in Western Europe*. New York: Knopf, 1970.

- *The Great Utopia: The Russian and Soviet Avant-Garde, 1915-1932*. New York: Guggenheim/Rizzoli, 1992.
- Harrison, Charles, Paul Wood and Jason Gaiger, eds. *Art in Theory: 1815-1900: An Anthology of Changing Ideas*. Oxford: Blackwell, 1998.
- Harrison, Charles, and Paul Wood, eds. *Art in Theory: 1900-2000: An Anthology of Changing Ideas*. Oxford: Blackwell, 2003.
- Joffe, Dennis G. and Frederick H. White, eds. *Russian Avant-garde and Radical Modernism: An Introductory Reader*. Brighton, MA: Academic Studies Press, 2012).
- Kachurin, Pamela. *Making Modernism Soviet: The Russian Avant-Garde in the Early Soviet Era*. Evanston, IL: Northwestern University Press, 2013.
- Leighton, Patricia. *The Liberation of Painting: Modernism and Anarchism in Avant-Guerre Paris*. Chicago: University of Chicago Press, 2013.
- Leighton, Patricia. *Re-Ordering the Universe: Picasso and Anarchism*. Princeton: Princeton University Press, 1989).
- Leighton, Patricia. "The White Peril and l'art nègre: Picasso, Primitivism, and Anti-colonialism." *Art Bulletin*. v. 72, no. 4. December 1990. 609–630.
- Maynard, Solomon. *Marxism and Art: Essays Classic and Contemporary*. Detroit: Wayne State University Press, 1979.
- Rockhill, Gabriel. *Radical History and the Politics of Art*. New York: Columbia University Press, 2014.
- Schapiro, Meyer. *Modern Art, Nineteenth and Twentieth Centuries*. New York: Braziller, 1978.
- Schapiro, Meyer. *Theory and Philosophy of Art: Style, Artist and Society: Selected Papers*. New York: Braziller, 1994).
- Shapiro, Theda. *Painters and Politics: The European Avant-Garde and Society*. New York: Elsevier, 1976.